

E12-kannanotto – Yhteinen strateginen linjaus

Kannanotto E12-reittiin

Strateginen itä-länsisuuntainen huoltovarmuuskäytävä Pohjoismaissa ja arktisella alueella

Tämän kannanoton allekirjoittaneet osapuolet haluavat varmistaa Suomen, Ruotsin ja Norjan halki kulkevan E12-reitin merkityksen alueelliselle kehitykselle sekä reitin roolin huoltovarmuuskäytävänä sekä kokonaisturvallisuuden että kriisiaikojen näkökulmasta.

Nordlandin, Västerbottenin ja Pohjanmaan alueiden ja kuntien välinen vahva yhteistyö korostuu nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa ja ilmastohaasteiden keskellä ja on keskeinen koko Pohjolan huoltovarmuudelle. Konfliktit ovat lisääntyneet ympäri maailmaa vuosikymmenten integraation ja globalisaation jälkeen, ja maailma muuttuu yhä moninapaisemmaksi. Turvallisuuspoliittiset kysymykset ovat nousseet asialistalla keskeiseksi. Elämme suurten ja nopeiden muutosten aikaa.

E12-reitin varrella toimivien tahojen tavoitteena on tässä toimintaympäristössä vahvistaa reittiä huoltovarmuuskäytävänä ja tukea elinkeinoelämää, kansalaisyhteiskuntaa ja puolustusta sekä rauhan aikana että kriisi- ja sotatilanteissa

Tämä kannanotto pohjautuu Suomen, Ruotsin ja Norjan väliseen huippukokoukseen, joka pidettiin Norjan Bodøssa 20. kesäkuuta 2024. Norjan pääministeri Jonas Gahr Støre, Ruotsin pääministeri Ulf Kristersson ja Suomen presidentti Alexander Stubb keskustelivat kokouksessa pohjoisten rajat ylittävien kuljetuskäytävien kehittämisestä. Osapuolet suhtautuvat erittäin myönteisesti kansallisen tason yhteistyöhön ja haluavat osaltaan edistää sen jatkamista.

E12-reitillä on keskeinen rooli, jotta voimme vastata Nato-jäsenyyden vaatimuksiin Pohjois-Atlantin sopimuksen 3 artiklan mukaisesti. Tavoitteena on toisaalta rakentaa omaa kestävyyttä, vakautta ja kriisinsietokykyä sekä toisaalta mahdollistaa keskinäinen avunanto sekä kehittää yhteistä ja yksilöllistä kykyä torjua aseellisia hyökkäyksiä. Reittiä on vahvistettava nykyisten seitsemän perusvaatimuksen täyttämiseksi. Reitin tunnettuutta on myös vahvistettava paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla.

Nykyinen E12-reitti Suomen, Ruotsin ja Norjan halki muodostaa jo nyt tärkeän maiden välisen logistiikka- ja huoltovarmuuskäytävän. Mo i Ranassa sijaitsee jäätön, intermodaalinen Atlantin satama ja Uumajan ja Vaasan välinen päivittäinen laivayhteys vahvistui viime vuosina maailman ympäristöystävällisimmän aluksen myötä. E12-tie sekä Mo i Ranan ja Uumajan satamat sisältyvät EU:n strategiseen TEN-T-verkkoon, minkä lisäksi Vaasan satama pyrkii liittymään osaksi sekä TEN-E- että TEN-T-verkkoa. Vaasan satama on nimetty sekä Suomen että Norjan puolustuksen kannalta keskeiseksi huoltovarmuuden ja sotilaallisen logistiikan satamaksi. Lisäksi Mo i Ranan, Hemavanin, Lyckselen, Uumajan ja Vaasan lentoasemat sekä Uumajan intermodaalinen rautatieterminaali ovat osa EU:n strategista verkkoa. Useat osapuolet ovat Merenkurkun neuvosto EAYY:n jäseniä.

Yhteistyö reitin varrella on johtanut viime vuosina useisiin käynnissä oleviin investointeihin ja parannuksiin:

- Mo i Ranan uuden suuren lentokentän valmistuminen
- Mo i Ranan syväsatamalaiturin laajennus sekä merkittävät investoinnit Uumajan ja Vaasan satamiin
- Selvitys Mo i Ranan satamasta mahdollisena Naton vastaanottosatamana

Parhaillaan toteutetaan useita hankkeita, joiden tarkoituksena on edelleen kehittää infrastruktuuria sekä vahvistaa reitin asemaa kansallisessa ja sotilaallisessa infrastruktuurisuunnittelussa.

- Lisääntynyt yhteistyö Mo i Ranan, Uumajan ja Vaasan satamien välillä
- Suunnitelmat Hällnäs-Storuman-välin Poikittaisradan kunnostamisesta, vahvistamisesta ja sähköistämisestä
- Suunnitelmat E12-tien kunnostamisesta
- Merenkurkun alueen alueellisen sähkö-/hybridilentoliikenteen konseptin ja liiketoimintamallin kehittäminen
- Selvitys Storumanin ja Helgelandin/Mo i Ranan välisestä rautatieinfrastruktuurista
- Selvitys Merenkurkun kiinteästä yhteydestä

Tämän kannanoton allekirjoittaneet osapuolet työskentelevät yhdessä sen eteen, että E12-reitti nimettäisiin sotilaallisen liikkuvuuden käytäväksi, jolla on erityinen rooli huoltovarmuuskäytävänä. Reitti yhdistäisi Norjan jäättömät satamat Suomen sisäosiin ja Etelä-Suomeen. Tällainen linjaus täydentäisi Naton ja puolustusvoimien jo nimeämiä sotilaallisen liikkuvuuden käytäviä Trondheim-Sundsvall ja Luulaja-Narvik. Lisäksi tämä loisi merkittäviä hyötyjä reitin varrella asuvalle väestölle, elinkeinoelämälle ja matkailijoille.

Tämän kannanoton ovat allekirjoittaneet seuraavat osapuolet:

(allekirjoitus)

Helene Hellemark Knutsson
Västerbottenin läänin maaherra

(allekirjoitus)

Roland Sjögren
Kunnanhallituksen puheenjohtaja, Lycksele

(allekirjoitus)

Rickard Carstedt
Västerbottenin alueneuvos ja
Merenkurkun neuvoston puheenjohtaja

(allekirjoitus)

Mattias Haglund
Kunnanhallituksen puheenjohtaja, Vindeln

(allekirjoitus)

Geir Morten Waage
Kunnanhallituksen puheenjohtaja, Rana

(allekirjoitus)

Anna Frej
Kunnanhallituksen puheenjohtaja, Vännäs

(allekirjoitus)

Ulrik Dahlgren
Kunnanhallituksen puheenjohtaja, Storuman

(allekirjoitus)

Hans Lindberg
Kunnanhallituksen puheenjohtaja, Uumaja